II

(Neleģislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS REGULA (ES) 2021/1399

(2021. gada 24. augusts),

ar ko attiecībā uz melno graudu sklerociju un melno graudu alkaloīdu maksimāli pieļaujamo līmeni noteiktos pārtikas produktos groza Regulu (EK) Nr. 1881/2006

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EEK) Nr. 315/93 (1993. gada 8. februāris), ar ko nosaka Kopienas procedūras attiecībā uz piesārņotājiem pārtikā ([1]), un jo īpaši tās 2. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Komisijas Regula (EK) Nr. 1881/2006 ([2]) nosaka noteiktu piesārņotāju, arī melno graudu sklerociju un melno graudu alkaloīdu, maksimāli pieļaujamo līmeni pārtikas produktos.

(2) Termins "melnie graudi" jeb "vilkazobi" ir *Claviceps* ģints sēnes veidojumi, kas vārpiņās aizstāj kodolus, bet zālaugu galotnēs – sēkliņas, un ir saskatāmi kā lieli, bāli sklerociji. Šie sklerociji satur dažādu klašu alkaloīdus.

(3) 2012. gada 28. jūnijā Eiropas pārtikas nekaitīguma iestāde ("Iestāde") pieņēma atzinumu par melno graudu alkaloīdiem pārtikā un barībā ([3]). Savu riska novērtējumu Iestāde ir balstījusi uz galvenajiem *Claviceps purpurea* sugas melno graudu alkaloīdiem, proti, ergometrīnu, ergotamīnu, ergozīnu, ergokristīnu, ergokriptīnu, ergokornīnu, kā arī uz attiecīgajiem epimēriem, kuru nosaukumus darina ar izskaņu –ionīns. Tā noteica grupas akūto standartdevu – 1 µg/kg ķermeņa svara (ķ. sv.) – un grupas pieļaujamo diennakts devu – 0,6 µg/kg ķ. sv. dienā. Tā secināja, ka, kaut arī pieejamie dati neliecina, ka kādai iedzīvotāju apakšgrupai būtu iemesls bažām, aplēses par eksponētību ar uztura starpniecību, kas attiecas uz nedaudzām pārtikas produktu grupām, kā arī varbūtēji nezināmu pienesumu no citiem pārtikas produktiem nevar atstāt bez ievērības.

(4) 2017. gada 6. jūlijā Iestāde publicēja zinātnisku ziņojumu par cilvēku un dzīvnieku eksponētību melno graudu alkaloīdiem ar uztura starpniecību ([4]). Aplēses par eksponētību alkaloīdiem liecina, ka noteiktām iedzīvotāju grupām šī eksponētība ir tuvu pieļaujamajai diennakts devai. Runājot par visaugstākās eksponētības aplēsēm, galvenie pārtikas produkti, kas rada pastāvīgu eksponētību ar uztura starpniecību, ir dažāda veida maize un maizītes, it īpaši tādas, kas satur rudzus vai ir tikai un vienīgi no rudziem. Aplēses par visaugstāko akūto eksponētību liecina, ka akūta eksponētība ir tuvu akūtajai standartdevai.

([1]) OV L 37, 13.2.1993., 1. lpp.

([2]) Komisijas Regula (EK) Nr. 1881/2006 (2006. gada 19. decembris), ar ko nosaka konkrētu piesārņotāju maksimāli pieļaujamo koncentrāciju pārtikas produktos (OV L 364, 20.12.2006., 5. lpp.).

([3]) *Scientific Opinion on Ergot alkaloids in food and feed. EFSA Journal* 2012;10(7):2798. (158 lpp.) doi:10.2903/j.efsa.2012.2798.

([4]) Arcella, D., Gomez Ruiz, J-A., Innocenti, ML un Roldán, R., 2017. *Scientific report on human and animal dietary exposure to ergot alkaloids. EFSA Journal* 2017;15(7):4902, 53 lpp. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2017.4902.

(5) Iestāde arī pārbaudīja, kāda ir sakarība starp melno graudu sklerociju un melno graudu alkaloīdu klātbūtni. Pie augstākas koncentrācijas varēja novērot, ka starp sklerociju saturu un melno graudu alkaloīdu koncentrāciju ir statistiski nozīmīga lineāra sakarība. Taču pie zemākām koncentrācijām šāda sakarība ne vienmēr bija pierādāma, un tas liecina, ka sklerociju neesība neizslēdz melno graudu alkaloīdu klātbūtni. Tas ir tāpēc, ka labības apstrādē sklerocijs tiek sašķelts un rodas melno graudu putekļi, kas pēc tam adsorbējas labības graudos.

(6) Tāpēc melno graudu sklerociju maksimāli pieļaujamo līmeni ir lietderīgi pazemināt, savukārt attiecībā uz pārtikas produktiem, kuros šādi alkaloīdi ir ievērojamā koncentrācijā un tādējādi būtiskā mērā veicina cilvēku eksponētību, kā arī attiecībā uz pārtikas produktiem, kuri ir saistīti ar mazaizsargātu iedzīvotāju grupu eksponētību, ir lietderīgi noteikt melno graudu alkaloīdu maksimāli pieļaujamo līmeni.

(7) Lielākajai daļai labību melno graudu sklerociju koncentrāciju var pazemināt jau tad, ja īsteno labu lauksaimniecības praksi un izmanto šķirošanas un tīrīšanas metodes. Tādā veidā esošajam maksimāli pieļaujamajam līmenim labībā būtu jāpazeminās. Šajā sakarā, lai nerastos problēmas ar piemērošanu, būtu lietderīgi arī precizēt, tieši uz kuru posmu maksimāli pieļaujamais melno graudu sklerociju līmenis neapstrādātā labībā attiecas.

(8) Attiecībā uz malšanas produktiem ir lietderīgi noteikt atšķirīgu melno graudu maksimāli pieļaujamo līmeni atkarībā no labības šķirnes. Rudzi ir tāda labības šķirne, kam melno graudu sklerociju piesārņojuma risks ir augstāks, un melno graudu alkaloīdu koncentrāciju tajos pazemināt ir grūtāk, tāpēc rudzu malšanas produktiem būtu jānosaka īpašs maksimāli pieļaujamais līmenis, savukārt citu labību malšanas produktiem tas būtu jānosaka zemāks. Tomēr citu labību malšanas produktiem atšķirīgi maksimāli pieļaujamie līmeņi būtu jānosaka atkarībā no tajos esošo pelnu satura, lai būtu ņemts vērā tas, ka produktos, kas satur vairāk kliju (augstāks pelnu saturs), melno graudu alkaloīdu koncentrācija jau dabiski ir augstāka, jo melno graudu sklerociju putekļi adsorbējas klijās.

(9) Turklāt attiecībā uz noteiktiem malšanas produktiem ir iespējams gaidīt, ka varēs panākt arvien zemāku piesārņotību, tāpēc ir lietderīgi paredzēt, ka vidēji ilgā laikā maksimāli pieļaujamajam līmenim attiecībā uz šiem produktiem vajadzētu būt stingrākam. Lai Komisija varētu pārraudzīt virzību uz stingrāku maksimāli pieļaujamo līmeni un novērtēt, kā līmenis var mainīties, mainot lauksaimniecības praksi, kā arī mainoties klimatiskajiem un vides faktoriem, no dalībvalstīm un ieinteresētajām personām būtu jāprasa, lai tās sniegtu nepieciešamos datus un informāciju.

(10) Ir pierādīts, ka, pat ievērojot labu praksi, augsta melno graudu alkaloīdu koncentrācija ir vērojama kviešu lipeklī – slapjās malšanas procesa blakusproduktā –, jo tā ražošanas procesā melno graudu alkaloīdi koncentrējas. Tāpēc attiecībā uz kviešu lipekli būtu jānosaka augstāks melno graudu alkaloīdu maksimāli pieļaujamais līmenis.

(11) No izmaiņām Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 396/2005 ([5]) I pielikumā izriet, ka būtu jāmaina attiecīgā zemsvītras piezīme Regulas (EK) Nr. 1881/2006 pielikumā.

(12) Lai uzņēmēji spētu sagatavoties ar šo regulu ieviesto jauno noteikumu piemērošanai, ir lietderīgi noteikt saprātīgu termiņu līdz maksimālo līmeņu piemērošanai un attiecībā uz pārtikas produktiem, kas likumīgi laisti tirgū līdz šīs regulas piemērošanas sākumdienai, noteikt pārejas laiku. Tomēr attiecībā uz rudziem zemāka piesārņotība ar melno graudu sklerociju vēl var nebūt ar saprātīgiem paņēmieniem panākama, tāpēc ir lietderīgi paredzēt ilgāku periodu, kurā būtu iespējams stingrāk piemērot labu lauksaimniecības praksi, kā arī kvalitatīvākas šķirošanas un tīrīšanas metodes.

(13) Tāpēc Regula (EK) Nr. 1881/2006 būtu attiecīgi jāgroza.

(14) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas atzinumu,

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 396/2005 (2005. gada 23. februāris), ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (EK) Nr. 1881/2006 groza šādi:

1) regulas 9. panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

"4. Dalībvalstis un ieinteresētās personas līdz 2023. gada 1. janvārim Komisijai paziņo veikto izmeklēšanu rezultātus un jaunāko informāciju par to, kādi pasākumi veikti, lai novērstu rudzu un rudzu malšanas produktu piesārņojumu ar melno graudu sklerocijiem un melno graudu alkaloīdiem un miežu, kviešu, speltas kviešu un auzu graudu malšanas produktu piesārņojumu ar melno graudu alkaloīdiem.

Datus par melno graudu sklerociju un melno graudu alkaloīdu sastopamību rudzos un rudzu malšanas produktos un par melno graudu alkaloīdu sastopamību miežu, kviešu, speltas kviešu un auzu graudu malšanas produktos dalībvalstis un ieinteresētās personas regulāri ziņo *EFSA* datubāzē.";

2) minētās regulas pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Pielikumā norādītie pārtikas produkti, kas laisti tirgū līdz 2022. gada 1. janvārim, drīkst palikt tirgū, līdz tiem beidzas minimālais derīguma termiņš vai izlietošanas termiņš.

3. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

To piemēro no 2022. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 24. augustā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Regulas (EK) Nr. 1881/2006 pielikumu groza šādi:

1) pielikuma 2. sadaļā ierakstus "2.9. Melno graudu sklerociji un melno graudu alkaloīdi" aizstāj ar šādiem:

Pārtikas produkti ([1])		Maksimāli pieļaujamais līmenis
"2.9.	**Melno graudu sklerociji un melno graudu alkaloīdi**	
2.9.1.	**Melno graudu sklerociji**	
2.9.1.1.	Neapstrādāti graudi ([18]), izņemot — kukurūzu, rudzus un rīsus	0,2 g/kg
2.9.1.2.	Neapstrādāti rudzi ([18])	0,5 g/kg līdz 2024. gada 30. jūnijam 0,2 g/kg no 2024. gada 1. jūlija
2.9.2.	**Melno graudu alkaloīdi** (*)	
2.9.2.1.	Miežu, kviešu, speltas kviešu un auzu malšanas produkti (ar pelnu saturu līdz 900 mg/100 g)	100 µg/kg 50 µg/kg no 2024. gada 1. jūlija
2.9.2.2.	Miežu, kviešu, speltas kviešu un auzu malšanas produkti (ar pelnu saturu 900 mg/100 g vai vairāk) Miežu, kviešu, speltas kviešu un auzu graudi, ko laiž tirgū galapatērētājam	150 µg/kg
2.9.2.3.	Rudzu malšanas produkti Rudzi, ko laiž tirgū galapatērētājam	500 µg/kg līdz 2024. gada 30. jūnijam 250 µg/kg no 2024. gada 1. jūlija
2.9.2.4.	Kviešu lipeklis	400 µg/kg
2.9.2.5.	Apstrādātu graudaugu pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem ([3]) ([29])	20 µg/kg

(*) Melno graudu alkaloīdu maksimāli pieļaujamais līmenis attiecas uz šādu 12 melno graudu alkaloīdu summas apakšējo robežu: ergokornīns/ergokorninīns, ergokristīns/ergokristinīns, ergokriptīns/ergokriptinīns (α- un β-forma), ergometrīns/ergometrinīns, ergozīns/ergozinīns, ergotamīns/ergotaminīns. Summas apakšējā robežā katra kvantitatīvi nenoteiktā epimēra pienesums ir nulle.";

2) 1. zemsvītras piezīmi aizstāj ar šādu:

"(1) Attiecībā uz augļiem, dārzeņiem un labībām atsauce ir uz pārtikas produktiem, kuri norādīti attiecīgajā kategorijā, kas noteikta I pielikumā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 23. februāra Regulai (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.). Tas cita starpā nozīmē, ka griķus (*Fagopyrum* spp.) norāda pie "graudiem" un griķu produktus – pie "graudu produktiem". Maksimāli pieļaujamais līmenis attiecībā uz augļiem neattiecas uz koku riekstiem.";

3) 18. zemsvītras piezīmi aizstāj ar šādu:

"(18) Maksimāli pieļaujamo līmeni piemēro neapstrādātiem graudiem, kas laisti tirgū pirms pirmā posma apstrādes. Integrētajās ražošanas un apstrādes sistēmās ražošanas ķēdē maksimāli pieļaujamo līmeni piemēro pirms pirmā posma apstrādes. Integrētās ražošanas un apstrādes sistēmas ir sistēmas, kur visas saņemtās graudu partijas tiek tīrītas, šķirotas un apstrādātas vienā uzņēmumā.

Par pirmās pakāpes apstrādi neuzskata žāvēšanu un tīrīšanu, arī ne šķirošanu (attiecīgā gadījumā šķirošanu pēc krāsas) un beršanu, ja vien viss grauds paliek neskarts.

Beršana ir graudu tīrīšana, kur tos enerģiski birstē vai berž, kā arī nosūc putekļus.

Ja ar beršanu tīra graudus, kuriem konstatēta melno graudu sklerociju klātbūtne, graudiem vispirms veic tīrīšanas posmu un tikai tad beršanu."